
BEROEPSCHRIFT

VOOR :

*****

Hierna, de "beroepsindiener", die het beroep instelt als **betrokken publiek**.

AAN :

De VLAAMSE REGERING, vertegenwoordigd door de Vlaamse minister van Leefmilieu, Afdeling Gebiedsontwikkeling, omgevingsplanning en -projecten (GOP) - Directie Omgevingsprojecten, met burelen te 1000 Brussel, Graaf de Ferrarisgebouw, Koning Albert II-laan 20 bus 8.

VOORWERP :

Besluit van de Deputatie van de Provincie Oost-Vlaanderen dd. 6 mei 2021 over de vergunningsaanvraag van de nv Luminus met betrekking tot het verder exploiteren en het veranderen van een elektriciteitscentrale gelegen te 9000 Gent, Buitenring-Wondelgem 10 (OMV_2020037397).

*

* *

I. Ontvankelijkheid

I.1 Ontvankelijkheid ratione personae

1. De beroepsindiener kan op ontvankelijke wijze een beroep instellen aangezien art. 2, 1° van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning het volgende stelt:

In dit decreet wordt verstaan onder:

1° betrokken publiek: elke natuurlijke persoon of rechtspersoon alsook elke vereniging, organisatie of groep met rechtspersoonlijkheid die gevolgen ondervindt of waarschijnlijk ondervindt van of belanghebbende is bij de besluitvorming over de afgifte of bijstelling van een omgevingsvergunning of van vergunningsvoorwaarden waarbij niet-gouvernementele organisaties die zich voor milieubescherming inzetten, geacht worden belanghebbende te zijn

2. De beroepsindiener woont in de onmiddellijke nabijheid van de elektriciteitscentrale. Doordat een volcontinue centrale wordt vergund, zal de beroepsindiener ook 's nachts geconfronteerd worden met geluid.
3. Op de Ringvaart-site van Luminus wordt aardgas verbrand voor de productie van elektriciteit. Niettegenstaande aardgas de laagste CO₂-emissiefactor heeft onder de fossiele brandstoffen, wordt hierdoor nog steeds een aanzienlijke hoeveelheid CO₂ uitgestoten. Om überhaupt kans te maken om onder de grens van de gevaarlijke klimaatopwarming te blijven, moeten drastische reductiedoelstellingen worden behaald. Een project zoals deze Luminuscentrale dreigt dan ook de mensenrechten van de beroepsindiener te schenden, meer bepaald de artikelen 2 en 8 EVRM die zijn recht op leven en recht op eerbiediging van privé-, familie- en gezinsleven waarborgen.
4. Voorts draagt de verwezenlijking van het Project bij aan de verdere overschrijding van de gezondheidswaarden inzake luchtkwaliteit die de Vlaamse Overheid zichzelf oplegt inzake luchtkwaliteit (jaargemiddelde van NO₂ van 20 µg/m³). Zelfs aan de weerhouden GAW (jaargrens NO₂ van 20 µg/m³) is de huidige blootstelling in de omgeving reeds té hoog:

“Binnen deze discipline werd getoetst t.o.v. de gezondheidkundige advieswaarde (GAW) voor NO₂ van 20 µg/m³ (bron: ANSES, 2013). De immissiebijdrage voor NO₂ ter hoogte van de meest nabijgelegen woonzone Evergem (waarbij in het MER centrum Evergem, centrum Kerkbrugge en Gent-Eiland samen beschouwd werden) stijgt van 0,79 % van de GAW in de huidige situatie naar 1,5 % in scenario 1 en 1,58 à 1,59 % in scenario 2. Ter hoogte van de andere woonzones is de immissiebijdrage te verwaarlozen (< 1 % GAW). Aangezien in alle woonzones de GAW overschreden wordt, dient de beoordeling in Evergem als negatief (-2) beschouwd te worden en in de andere woonzones als

beperkt negatief (-1). Bij een score -2 moeten in principe milderende maatregelen gezocht worden met implementatie ervan op korte termijn.”¹

Voornamelijk omwonenden, zoals de bezwaarindiener, zullen hinder ondervinden, en de kwetsbare groepen, zoals het kind van de beroepsindiener nog het meest.

5. Recente studies hebben bovendien een verband aangetoond tussen de sterfte aan Covid-19, enerzijds, en het leven in vervuilde lucht, anderzijds. In dit verband kan worden verwezen naar een studie van Amerikaanse experts die tot de conclusie komen dat luchtverontreiniging bijdraagt tot ernstige Covid-19 verschijnselen en dat het risico op overlijden vergroot.²

Ook verschillende andere studies kunnen in dit verband worden aangehaald:

- De Weerdt, e.o. “Pre-admission air pollution exposure prolongs the duration of ventilation in intensive care patients”, Published in Intensive Care Med (2020);
- A. Pozzer, C. Witt, T. Münzel, J. Lelieveld e.o. “Regional and global contribution of air pollution to the risk of death from COVID-19”, Published by the European Society of Cardiology.

Aanvullen en zoveel mogelijk concretiseren (met gezinssituatie, ziekte of een bepaalde medische aanleg, specifieke hinder,...)

De indiener en zijn familie ondervinden al vaker geluidshinder van de bestaande Luminus-centrale, die zijn nachtrust niet ten goede komt.

6. Het is evenwel vaste rechtspraak van de RvVb dat voor het vereiste belang, het niet nodig is dat de ingeroepen hinder of nadelen reeds absoluut zeker zijn.

I.2 Ontvankelijkheid *ratione temporis*

7. Het beroep van de beroepsindiener is tijdig, want het werd ingediend binnen de vervaltermijn van dertig dagen voorzien in artikel 54 van het Omgevingsvergunningsdecreet.

II. Ten gronde

¹ Omgevingsvergunning p. 40.

² E. Brandt, A. Beck, T. Mersha, Air pollution, racial disparities and Covid-19 mortality. Editorial. J Allergy Clin Immunol 2020 July.

II.1 Eerste middel

Schending van de motiveringsplicht vervat in artikel 48, §1, 7° Besluit van 27 november 2015 de Vlaamse Regering tot uitvoering van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning (Omgevingsvergunningsbesluit), de artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen (Formele Motiveringswet), schending van de algemene rechtsbeginselen van behoorlijk bestuur, zoals het zorgvuldigheidsbeginsel

II.1.1 Exploitatie-uren

8. Artikel 3. §2, 32 van het bestreden besluit vermeldt dat de elektriciteitscentrale 24u op 24u en 7 dagen op 7 kan worden geëxploiteerd, dit voor onbepaalde duur.

De bestreden beslissing wordt op dit punt echter niet in rechte, noch in feite gemotiveerd. Dit is nochtans noodzakelijk. De exploitant wil immers een herbevestiging krijgen van de volcontinuïteit van de exploitatie en van de activiteiten die inherent zijn aan deze exploitatie, terwijl de feitelijke context er thans een is waarbij rekening moet worden gehouden met het Klimaatplan van Stad Gent die als doelstelling heeft om over te schakelen op 100 % hernieuwbare energie en waarbij in de overgang naar 100 % hernieuwbare energie flexibele gascentrales slechts tijdelijk een onderdeel kunnen vormen van de energiemix.

9. Voorts zijn er sectorale voorwaarden die beperkingen voorzien aan de exploitatie-uren. Dit is bijvoorbeeld het geval met betrekking tot de sectorale voorwaarden van hoofdstuk 5.15 Vlarem II voor garages, parkeerplaatsen en herstellingswerkplaatsen voor motorvoertuigen. Artikel 5.15.0.6, §1 Vlarem II stelt dat rustversturende werkzaamheden verboden zijn op werkdagen tussen 19 uur en 7 uur alsmede op zon- en feestdagen, tenzij anders vermeld in de omgevingsvergunning.

Als hiervan wordt afgeweken, moet dit minstens worden gemotiveerd.

10. De beroepsindiener heeft belang bij dit middel, nu hij de klok rond wordt geconfronteerd met hinder door de vergunde centrale, ook 's nachts en op zon- en feestdagen.

II.1.2 Volcontinue exploitatie gebaseerd op berekeningen in het MER voor een niet-volcontinue exploitatie

11. De berekeningen in het MER zijn niet gebaseerd op een volcontinue exploitatie, maar gaan uit van 8.760 uur/jaar voor de STEG en 2.800 voor de

OCGT installaties. Er wordt niet uitgelegd waarop de schatting van het maximum aantal draaiuren voor de OCGT vandaan komt.

12. Voor de discipline lucht wordt er gesteld in het MER dat scenario 2.1 uitgaat van een worst case situatie. In de tabellen wordt echter steeds gesproken van een 'gemiddeld scenario'. Er wordt niet verwezen naar waar de berekeningen terug te vinden zijn, en het is dus onmogelijk om te controleren op basis van welk aantal draaiuren de exploitant uitgaat om de emissies te berekenen. Verder wordt er vermeld dat in subscenario 2.1.1 wordt gewerkt met jaargemiddelde waarden voor de NOx emissies van de STEG, en voor scenario 2.2.2 er wordt uitgegaan van dagemissiewaarden (piekwaarden). Subscenario 2.1.1 en subscenario 2.2.2 worden verder niet vermeld in het MER, wat ten eerste zorgt voor onduidelijkheid over waar de schattingen rond de emissies op gebaseerd zijn: op een maximaal scenario of een gemiddeld scenario. Ten tweede, is er onduidelijkheid rond waarop het maximaal aantal draaiuren van de OCGT gebaseerd is.

13. Voor de discipline klimaat is het niet duidelijk of de CO2 uitstoot berekend voor het scenario 2.1 zoals weergegeven in de motivering voor de vergunning onder 'klimaat', en Tabel 11.2 in het MER geldt voor een gemiddeld aantal draaiuren of een maximaal aantal draaiuren.

Het bestreden besluit is onzorgvuldig tot stand gekomen, nu wordt uitgegaan van verkeerde of minstens onvolledige cijfergegevens.

II.1.3 Vergunning volcontinue exploitatie in strijd met energetisch minst performante technologie

14. Verder wordt er steeds verwezen naar het kiezen voor de OCGT technologie, wat minder energetisch performant is, omdat dit het beste is voor een piekcentrale met een beperkt aantal draaiuren. Dit staat echter haaks op het afgeven van een vergunning voor een volcontinue exploitatie.

Het bestreden besluit is op dit punt tegenstrijdig in haar motieven en onzorgvuldig tot stand gekomen.

II.1.4 Vergunning van onbepaalde duur voor een overgangstechnologie

15. De vergunning die werd afgegeven is van onbepaalde duur. Echter, de klimaatimpact van de STEG en OCGTs wordt steeds voorgesteld als een 'overgangstechnologie' naar een klimaatneutrale toekomst. Door hier wél een einddatum op te zetten kan men afdwingen dat de installatie niet langer in dienst blijft dan strikt nodig.

16. Om onder de gevaarlijke limiet van 2°C te blijven en te streven naar een maximum van 1,5°C opwarming in het kader van, onder meer, het Parijsakkoord legden de EU en zijn lidstaten in hun Nationally Determined

Contributions een doel vast van een netto emissiereductie van 55% ten opzichte van 1990 in 2030. Tegen 2050 wordt gestreefd naar klimaatneutraliteit.

De vergunning van onbepaalde duur voor een centrale op fossiele brandstoffen is in strijd met bovenstaande kaders. Om over te schakelen naar groene waterstof is een nieuwe vergunningsaanvraag nodig. Indien de gascentrale echt als overgangstechnologie zal dienen, dan dient de vergunning ook in tijd beperkt te worden.

17. In het MER wordt ook meermaals gesproken van berekeningen op basis van een lifetime extension. Dit is al helemaal in tegenstrijd met het halen van bovenstaande klimaatdoelen en het beperken van de stikstofdepositie.

18. Overeenkomstig artikel 68 van het Omgevingsvergunningsdecreet geldt de omgevingsvergunning voor onbepaalde duur.

Niettemin kan de bevoegde vergunningverlenende overheid een omgevingsvergunning geheel of gedeeltelijk voor een bepaalde duur verlenen voor veranderingen van de exploitatie van een ingedeelde inrichting of activiteit waarvoor de initiële omgevingsvergunning voor een bepaalde duur is verleend. Dat is hier het geval, nu de vergunning het verder exploiteren en veranderen van een bestaande elektriciteitscentrale beoogt. De vorige milieuv vergunning van 30 januari 2014 werd verleend voor een termijn van 20 jaar.

Een zorgvuldige overheid had de omgevingsvergunning dan ook voor bepaalde duur verleend. Door dit niet te doen, is ze kennelijk onzorgvuldig.

Ook hier heeft de beroepsindiener het vereiste belang nu hij voor onbepaalde duur geconfronteerd wordt met hinder door de vergunde centrale.

II.2 Tweede middel: onvoldoende onderzoek naar de effecten van stikstof op mens en milieu

Schending van artikel 6, tweede en derde lid van de richtlijn 92/43/EEG van 21 mei 1992 van de Raad inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (Habitatrichtlijn) *juncto* artikel 36ter, §2-4 van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu (Natuurdecreet); artikel 16 Natuurdecreet; artikel 26bis Natuurdecreet; artikel 1.2.1, §2 van het decreet van 5 april 1995 houdende de algemene bepalingen inzake milieubeleid (DABM), meer specifiek het verzorgingsbeginsel; schending van de Ministeriële instructie van de Minister van Omgeving van 2 mei 2021 betreffende de beoordeling van de stikstofuitstoot van vergunningsaanvragen betreffende projecten of activiteiten met mogelijke betekenisvolle effecten op de habitatrichtlijngebieden (KZD-13620) (Ministeriële instructie); artikel 30 Omgevingsvergunningsdecreet; art. 23 Grondwet, schending van

de motiveringsplicht en het zorgvuldigheidsbeginsel als algemene beginselen van behoorlijk bestuur.

II.2.1 Voortoets/passende beoordeling: striktere *de minimis*-drempel

19. In navolging van het stikstofarrest van de RvVb van 25 februari 2021 (RvVb-A-2021-0697), heeft de Vlaamse Minister bevoegd voor Omgeving, op 2 mei 2021 een Ministeriële instructie uitgevaardigd die bindend is voor de Vlaamse administratie en adviesverlenende instanties en die werd meegedeeld aan de andere vergunningverlenende overheden.

Overeenkomstig punt 11 van de Ministeriële instructie, zijn de instructies van onmiddellijke toepassing in alle lopende vergunningsaanvragen waarin nog geen definitieve beslissing genomen werd. Er wordt voorzien dat de aanvrager desgevallend zijn aanvraagdossier kan vervolledigen, en er is ook in de mogelijkheid voorzien voor een nieuw openbaar onderzoek of een herneming van de adviesverlening.

De vergunning werd afgeleverd op 6 mei 2021 en valt bijgevolg onder de toepassing van de Ministeriële instructie.

20. De Ministeriële instructie voorziet een tijdelijke verstrenging van de *de minimis*-drempel uit de voortoets, in afwachting van een definitief PAS-kader, naar 1% van de bijdrage van de KDW van het gevoeligste habitatype in de omgeving.

In de project-MER werd gesteld dat geen passende beoordeling nodig was. Er is evenwel een habitatrictlijngebied op 5,5 km ten zuidwesten van de inrichting gelegen. Niet alleen de stikstofemissies van de centrale, maar ook de cumulatieve effecten van het project gecumuleerd met de milieu-impact van reeds bestaande activiteiten in de buurt (vb. de nabijheid van een druk verkeersknooppunt) dienden geëvalueerd te worden. Er zijn blijkbaar een aantal aanvullende metingen gebeurd, maar het is onduidelijk of een voortoets/passende beoordeling is gebeurd op basis van de nieuwe, aangescherpte drempel. Er kan dan ook niet met zekerheid worden gesteld dat er geen significante impact is op het habitatrictlijngebied.

21. Het standpunt van ANB is alvast dat zolang er geen nieuw significantiekader is er eigenlijk geen vergunning kan verleend worden, temeer, nu sprake is "*van meer verzuring en vermessing (ook al is het gering) en dat dit verbonden is met de kernactiviteit van het bedrijf. Er kan geen vergunning verleend worden zonder significantiekader en zonder dat de nul-depositiewaarden worden bereikt.*" (p. 18 Omgevingsvergunning).

De milieueffecten zijn nefast voor mens en milieu.

II.2.2 Geen nieuw openbaar onderzoek en schending informatierechten van het publiek

22. Na het openbaar onderzoek werden er nog extra berekeningen en informatie in verband met stikstof aan de Provinciale omgevingscommissie bezorgd. Deze informatie was nooit publiek beschikbaar. Binnen de Provinciale omgevingsvergunningscommissie stelt Luminus expliciet de vraag om in verband met de nieuwe berekeningen rond de NOx-uitstoot geen administratieve lus toe te passen, omdat dit ervoor zou zorgen dat ze niet zouden kunnen meedingen naar het CRM mechanisme. Daarom werd een wijzigingsverzoek goedgekeurd zonder een nieuw openbaar onderzoek te openen. De bestreden beslissing geeft hier aan gehoor.

23. Dit houdt een schending in van artikel 30 Omgevingsvergunningsdecreet dat stelt dat:

“na het openbaar onderzoek de bevoegde overheid kan toestaan dat er wijzigingen aan de vergunningsaanvraag worden aangebracht.

Als de bevoegde overheid toestaat dat er wijzigingen aan de vergunningsaanvraag worden aangebracht, dan wordt een openbaar onderzoek over de gewijzigde vergunningsaanvraag georganiseerd als voldaan is aan een van volgende voorwaarden:

1° de wijzigingen komen niet tegemoet aan de adviezen of aan de standpunten, opmerkingen en bezwaren die tijdens het openbaar onderzoek zijn ingediend;

2° de wijzigingen brengen kennelijk een schending van de rechten van derden met zich mee.”

Het wijzigingsverzoek komt niet tegemoet aan de adviezen, want op dit vlak waren de adviezen gunstig. Aangezien een nieuw (tijdelijk) stikstofkader van toepassing is, had het publiek zich over de bijkomende cijfergegevens inzake stikstof moeten kunnen uitspreken in het kader van een openbaar onderzoek, hetgeen niet is gebeurd. Het gaat bijvoorbeeld over de op 2 april 2021 door de nv Luminus, overgemaakte extra informatie omtrent de impact van de NOx-uitstoot. Deze informatie kon niet worden ingekeken tijdens het openbaar onderzoek. Zie ook p. 18 van de bestreden omgevingsvergunning.

Dit is trouwens een zwak punt in het dossier waar de Provinciale omgevingsvergunningscommissie reeds zelf op heeft gewezen.

24. Bedrijfseconomische belangen werden hier dus in rekening gebracht ten koste van de bescherming van de mens en het milieu. Stikstof, als voorloper van fijn stof, vormt een groot gevaar voor de volksgezondheid van de beroepsindieners en zijn kind. Het veroorzaakt of verergert acute luchtwegenaandoeningen en geeft volgens sommige studies bovendien

aanleiding tot een verminderde levensverwachting.³ In tijden van de Covid-epidemie is dit gegeven des te prangender. De beroepsindiener beroept zich ook op zijn recht op een gezond leefmilieu (art. 23 GW). Een gezond leefmilieu (met inbegrip van gezonde habitatrictlijngebieden) is belangrijk voor zijn mentale gezondheid. Dit geldt des te meer in tijden van Covid, waar het wandelen in natuurgebieden een van de weinige toegelaten vormen van ontspanning is.

25.

II.3 Derde middel: Luchtvervuiling en gevaarlijke klimaatopwarming

Schending van art. 2 (recht op leven) en 8 EVRM (recht op privé- en gezinsleven); schending van het Akkoord van Parijs, het VN-Klimaatverdrag (UNFCCC), het UNEP, het zorgvuldigheidsbeginsel als beginsel van behoorlijk bestuur en het voorzorgsbeginsel vervat in art. 1.2.1 DABM en vastgelegd in artikel 191 van het VWEU; schending van de motiveringsplicht vervat in art. 48 Omgevingsvergunningbesluit en art. 2 en 3 Formele Motiveringswet en schending van het zorgvuldigheidsbeginsel als algemeen beginsel van behoorlijk bestuur.

II.3.1 Klimaatimpact

26. De Europese Unie heeft de ambitie om koolstofneutraal te zijn tegen 2050. Ook het Klimaatplan 3.0 van de stad Gent (2019) en de conceptnota van de Provincie Oost-Vlaanderen (2019) streven naar een netto CO₂-uitstoot van nul tegen 2050. Overeenkomstig het voorstel van Europese Klimaatwet (Verordening (EU) 2018/1999 die rechtstreeks binden wordt), wordt een reductiedoelstelling van -55% tegen 2030 beoogd. Om dit te bewerkstelligen, zijn ambitieuze keuzes en maatregelen nodig.

27. De argumenten rond de klimaatimpact van het project worden steeds afgeschoven op het EU-Emissiehandelsysteem (EU-ETS). Echter, het EU-ETS volstaat niet om onze uitstoot in lijn te brengen met de klimaatreductiedoelstellingen die binnenkort kracht van wet krijgen met de Europese Klimaatwet.

28. Bovendien wordt de uitstoot tijdens de winning van gas (o.a. lekkage en affakkelen van methaan) ontgonnen buiten het Europees grondgebied niet meegerekend in het ETS-systeem en ook de torenhoge emissies bij het transcontinentaal of internationaal scheepsvervoer van buiten de EU-grenzen vallen niet onder ETS. De mythe dat het systeem van Europese emissiehandel op basis van degressieve emissiequota de uitstoot in Europa tegen 2050 volledig zou terugdringen houdt hiermee rekening houdend

³ https://www.gezondheid.be/index.cfm?fuseaction=art&art_id=14800

geen steek! Zie onder andere dit rapport: https://rmi.org/insight/the-role-of-gas-in-the-energy-transition/?fbclid=IwAR3ywAxmONjc4J05MV8_DtuB7hX44krH68sh0P1JxznC5e-xAkXuKJ6SQaw

29. In de Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's van 17 september 2020 "Een ambitieuzere klimaatdoelstelling voor Europa voor 2030: investeren in een klimaatneutrale toekomst voor ons allemaal" staat letterlijk het volgende geschreven:⁴

"Fossiele brandstoffen zijn, hoewel ze al meer dan 150 jaar diep in ons leven zijn geworteld, blootgesteld aan volatiele brandstofprijzen en verstoring van de voorziening. Meer dan de helft van de energiebehoeften van de EU wordt gedekt door invoer. De in de EU opgewekte hernieuwbare energie vermindert deze blootstelling en vergroot bijgevolg de voorzieningszekerheid. Verwacht wordt dat de netto-invoer van energie in de periode 2015-2030 met meer dan een kwart zal afnemen. Het verhogen van de klimaatambitie van de huidige doelstelling voor 2030 tot 55 % en het bereiken van klimaatneutraliteit tegen 2050 zouden de invoerrekening van de EU in de periode 2021-2030 met 100 miljard EUR doen dalen en tegen 2050 met tot 3 biljoen EUR."

30. Het is bijgevolg geheel onzorgvuldig om met dergelijke investeringen in fossiel gas, ons land opnieuw voor decennia te laten gijzelen door de gaslobby en -industrie. Dit is een kaakslag in het gezicht van alle gezinnen die moeite hebben om hun energiefactuur te betalen.

II.3.2 Luchtkwaliteit

A. Impact luchtkwaliteit

31. Bij de bespreking van de milieuhygiënische aspecten, wordt bij het onderdeel "Lucht", onder meer, het volgende gesteld:

"Impact op lokale luchtkwaliteit en op mens-gezondheid

Voor de discipline lucht werden in het MER enkel dispersieberekeningen uitgevoerd voor NO₂. De CO-vracht is relevant, maar heeft een beperkte impact op de luchtkwaliteit en slechts een gering potentieel humaan-toxicologisch risico. Voor NH₃ (enkel relevant voor scenario 2.2 met een emissie van 37 ton/jaar) is de vracht beperkt en is er een gering potentieel humaan-toxicologisch risico waardoor deze parameter niet weerhouden werd voor de discipline lucht. De jaargemiddelde NO₂-bijdrage van de Ringvaartsite ter hoogte van de nabijgelegen

⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0562&qid=1602060897910>

woonkernen bedraagt in alle scenario's minder dan 1 % van de milieukwaliteitsnorm. Op uurgemiddelde basis is de impact beperkt tot verwaarloosbaar. Ook voor de discipline Mens-Gezondheid in het MER werd enkel NO₂ weerhouden als pollutant voor dispersieberekeningen. De pollutanten SO₂, stof en CO werden niet weerhouden daar uit de discipline 'Lucht' blijkt dat de immissiebijdrage voor deze pollutanten als verwaarloosbaar wordt ingeschat. Binnen deze discipline werd getoetst t.o.v. de gezondheidkundige advieswaarde (GAW) voor NO₂ van 20 µg/m³ (bron: ANSES, 2013). De immissiebijdrage voor NO₂ ter hoogte van de meest nabijgelegen woonzone Evergem (waarbij in het MER centrum Evergem, centrum Kerkbrugge en Gent-Eiland samen beschouwd werden) stijgt van 0,79 % van de GAW in de huidige situatie naar 1,5 % in scenario 1 en 1,58 à 1,59 % in scenario 2. Ter hoogte van de andere woonzones is de immissiebijdrage te verwaarlozen (< 1 % GAW). Aangezien in alle woonzones de GAW overschreden wordt, dient de beoordeling in Evergem als negatief (-2) beschouwd te worden en in de andere woonzones als beperkt negatief (-1). Bij een score -2 moeten in principe milderende maatregelen gezocht worden met implementatie ervan op korte termijn."

En nog:

"Toepassing luchtbeleidsplan

Europa legt aan de lidstaten voor bepaalde luchtpolluenten, waaronder NO_x, emissieplafonds op via de zogenaamde NEC-richtlijn. Deze plafonds moeten tegen 2025/2030 gerespecteerd worden. In het Vlaamse luchtbeleidsplan 2030 wordt uiteengezet hoe Vlaanderen deze doelstellingen zal kunnen bereiken. Naast emissieplafonds legt Europa ook luchtkwaliteitsnormen op voor een reeks pollutanten, waaronder NO₂ (dat gevormd wordt uit uitgestoten NO_x). Momenteel respecteert Vlaanderen deze NO₂-norm niet op verkeersdrukke plaatsen. De NO_x-uitstoot van de verschillende nieuw voorziene gascentrales (naast de aanvraag voor de OCGT's op de Ringvaartsite zijn diverse andere aanvragen lopende) zal vooral een negatieve impact hebben op de achtergrondconcentraties aan NO₂ in Vlaanderen én het buitenland. [...] Naast een rechtstreeks negatieve impact, draagt NO_x ook bij aan de vorming van ozon en fijn stof. Vandaar dat in het Luchtbeleidsplan ook de nodige aandacht uitgaat naar het beperken van de emissies van deze bijkomende gascentrales. Meer bepaald is volgende passage opgenomen in het luchtplan: "Indien keuzes in het energiebeleid de plaatsing van nieuwe turbines (STEG-of OCGT-centrales) met zich meebrengen, zou dat een belangrijke impact kunnen hebben op de NO_x-emissies. De extra capaciteit en de extra emissie hangen zeer sterk af van een aantal variabelen zoals de opgewekte hoeveelheid hernieuwbare energie en de hoeveelheid elektriciteit die wordt geïmporteerd uit het buitenland en de (piek)vraag. Om de impact van de NO_x-emissies zo laag mogelijk te houden en het bereiken van de doelstellingen van dit luchtkwaliteitsplan niet in het gedrang te brengen is het bij de bouw van nieuwe gascentrales dan ook een noodzaak om de technisch-economisch haalbare maatregelen te nemen. [...]"

• Conclusie

De impact van de STEG en de OCGT's op de lokale luchtkwaliteit in de omgeving van de Ringvaart-site is bij toetsing aan de milieukwaliteitsnorm van 40 µg/m³ verwaarloosbaar. Bij toetsing aan de GAW van 20 µg/m³ is de conclusie beperkt negatief tot negatief. Met een totale mogelijke uitstoot van 728 ton NOx op jaarbasis draagt de site bij aan de achtergrondconcentraties van NO2. Conform de bepalingen van de Richtlijn Industriële Emissies kan voor de toepassing van BBT niet zomaar gesteld worden dat het respecteren van de bovengrens van de BBT-GEN aanvaardbaar is. [...] Een verdere reductie van de NOx-emissies van de STEG is in theorie enkel mogelijk door toevoegen van een SCR-installatie. [...] Bijkomend wordt door Luminus opgemerkt dat de STEG-centrale dateert uit de jaren '90, toen van SCR nog geen sprake was voor STEG's. Hierdoor zijn -in tegenstelling tot bij meer recente STEG-centrales -geen voorzieningen aanwezig om een SCR bij te plaatsen op een later tijdstip. Dat maakt het bijplaatsen van SCR technisch extreem moeilijk of zelfs onmogelijk, en dit los van het economische aspect. [...] Er wordt besloten dat de technische haalbaarheid van het plaatsen van een SCR op de bestaande STEG installatie niet zeker of zeer ingrijpend is. De OCGT's zullen reeds uitgerust worden met alle mogelijke technieken om de NOx-emissies te beperken. Ook hier is de enige technisch haalbare oplossing om de emissies nog verder te verlagen de toepassing van SCR. [...] Hiertoe worden de OCGT's vanbij de start uitgerust met de nodige voorzieningen om de SCR later te kunnen bijplaatsen. Een SCR op de nieuwe OCGT's wordt aldus niet enkel een technisch haalbare maatregel, maar wordt hierdoor ook snel implementeerbaar (en dit beiden in tegenstelling tot een SCR op de bestaande STEG, die technisch quasi onmogelijk realiseerbaar is).[...] De voorgestelde voorwaarden met betrekking tot toepassing van SCR gaan tevens uit van het gebruik van aardgas. Indien in de toekomst andere brandstoffen gebruikt zouden worden, is een aanpassing van de vergunning noodzakelijk. Bij gebruik van waterstof of alternatieve brandstoffen en toepassing van SCR is het opnieuw van belang om een afweging te maken tussen een reductie van de NOx-emissies enerzijds en de hiermee gepaarde uitstoot van NH3anderzijds. De overeenkomstige normen voor deze parameters dienen zo vastgelegd te worden dat de impact op mens en milieu geminimaliseerd word."

- 32.** De GAW van NO₂ is in alle woonzones overschreden. In zijn Jaarrapport stelt de Vlaamse Milieumaatschappij het volgende over de gezondheidsrisico's van de blootstelling aan stikstofdioxide:⁵

"Slechte lucht leidt tot heel wat gezondheidsklachten

Luchtvervuiling kan leiden tot diverse gezondheidsklachten van uiteenlopende aard en ernst. Hoge concentraties van vervuilende stoffen leiden tot acute effecten. Zo induceren ozonpieken respiratoire effecten, longfunctievermindering en een verhoogde hospitalisatie van personen ouder dan 65 jaar. Hoge concentraties van stikstofdioxide doen het aantal astma-aanvallen en ziekenhuisopnames toenemen. Chronische blootstelling aan lagere concentraties hebben echter ook een grote impact. Hierbij denken we aan chronische luchtweginfecties met hospitalisatie tot gevolg. Ook cardiovasculaire aandoeningen worden

⁵ VMM, Lucht Effecten van luchtvervuiling op gezondheid en ecosystemen, uitgave 22-10-2019, pagina 16-17.

toegeschreven aan een slechte luchtkwaliteit. Verder heeft luchtvervuiling een nadelig effect op zwangere vrouwen en op het geboortegewicht van hun baby's. Naast deze ziektes of aandoeningen (morbiditeit) kan er ook vroegtijdige sterfte optreden (mortaliteit).

[...]

Toenemend gezondheidseffect door NO₂

Recente studies tonen aan dat lage NO₂-concentraties een grotere impact hebben op de gezondheid dan eerder gedacht. Tot voor kort werden de gezondheidseffecten van NO₂ berekend vanaf jaargemiddelde concentraties hoger dan 20 µg/m³. Uit recente studies⁶ blijkt dat deze 'drempelconcentratie' (C0) vermoedelijk nog te hoog is. De laagste concentratie waaronder geen gezondheidseffecten vastgesteld zijn is volgens de WGO 10 µg/m³.⁷ "

33. Naast een rechtstreeks negatieve impact, draagt NO_x bij aan de vorming van ozon en fijn stof. Vandaar dat in het Luchtbeleidsplan ook de nodige aandacht uitgaat naar het beperken van de emissies van bijkomende gascentrales. Om dit tegen te gaan moet worden ingezet op hernieuwbare energie en alternatieve brandstoffen. Er wordt evenwel niet aannemelijk gemaakt dat dit realistische pistes zijn. De motivering van de Omgevingsvergunning op dit punt is ondeugdelijk. De vergunning vertrekt van verkeerde uitgangspunten en is daardoor kennelijk onzorgvuldig.

B. Groene waterstof is geen haalbare piste

34. Luminus zegt dat het zich zal 'engageren' om de gascentrales te laten overschakelen op waterstof of een mix van gas en waterstof, om zodoende de klimaatimpact van het project te verkleinen. Dit is een zeer onwaarschijnlijk scenario, aangezien groen waterstof niet realistisch is, en bovendien zeer inefficiënt. In de strijd tegen klimaatverandering zijn er vele andere pistes te verkiezen boven waterstof (zie <https://drawdown.org/sectors/electricity>), en al zeker in België, waar we geen overschotten aan hernieuwbare energie hebben die zouden ingezet moeten worden om waterstofgas te maken.

35. Geplande fossiele infrastructuur mag niet worden gerechtvaardigd aan de hand van onwaarschijnlijke technologische toepassingen.⁸

Waterstof kan op drie manieren worden geproduceerd:

- 'Grijs' waterstof, 96% van de huidige globale waterstof, wordt geproduceerd via elektrolyse met fossiele brandstof, meer bepaald

⁶ European Environment Agency, Air quality in Europe, 2017 report.

⁷ Héroux et al, 2015, Quantifying the health impacts of ambient air pollutants: recommendations of a WHO/Europe project.

⁸ Zie <https://www.foodandwatereurope.org/blogs/hydrogen-and-the-energy-transition-40-shades-of-green-or-50-shades-of-grey/> en <https://www.foodandwatereurope.org/reports/the-hydrogen-hype-gas-industry-fairy-tale-or-climate-horror-story/>

- aardgas (wat uiteraard nog inefficiënter en dus vervuilender is dan aardgas zelf)
- 'Blauw' waterstof zou worden gemaakt op dezelfde manier als grijs waterstof, maar met daarbij CO₂ uitstoot via 'carbon capture and storage/utilisation (CCS/U) op te vangen en ofwel op te slaan, ofwel opnieuw te gebruiken (voornamelijk voor kunstmest en petro-chemische doeleinden). CCS/U projecten zijn echter a) in de experimentele fase, b) capteren lang niet alle uitgestoten CO₂, c) houden de methaanlekken niet tegen die eerder in het extractie en transportproces van aardgas voorkwamen.
  - 'Groene' waterstof, via elektrolyse met hernieuwbare energie worden gebruikt voor verwarming, transport, industriële doeleinden en elektriciteitsopwekking. Het overschot aan hernieuwbare energie om naar waterstof om te zetten is echter beperkt. Groen waterstof voor elektriciteitsopwekking is hierbij het minst efficiënte gebruik: men gaat hernieuwbare energie dan niet op het net zetten, maar met energieverlies omzetten naar waterstof, om het nadien opnieuw met energieverlies naar elektriciteit om te zetten. Het is daarbij onwaarschijnlijk dat er in de toekomst voldoende waterstof voorradig zal zijn om bestaande aardgashoeveelheden op te vangen.

Het is misleidend te stellen dat de gascentrale daarom klimaatneutraliteit zal bereiken. Dit is voorlopig slechts een ongefundeerd streven en kan daarom niet dienen om de reële klimaatimpact te vergoelijken via methaanlekken en CO₂ uitstoot.

36. Naast het feit dat het zeer onwaarschijnlijk is dat de OCGT en de STEG ooit op groene waterstof zullen draaien is voor de omschakeling naar waterstof een nieuwe vergunningsprocedure vereist, en is het argument van de omschakeling naar waterstof hier geen argument om de vergunning te verlenen.

Een vergunning die verleend is op basis van onrealistische uitgangspunten schendt het zorgvuldigheidbeginsel.

II.4 Vierde middel: onvoldoende onderzoek naar cumulatieve effecten in de project-MER

Schending van art. 4.3.7. DABM en het beginsel van de motiveringsplicht en het zorgvuldigheidsbeginsel als beginselen van behoorlijk bestuur

37. Conform art. 4.3.7. DABM, bevat een door de initiatiefnemer op te stellen project-MER ten minste:

"[...] 6° alle aanvullende informatie als vermeld in bijlage IIbis, die bij dit decreet is gevoegd, die van belang is voor de specifieke kenmerken van een bepaald project of projecttype en voor de milieuaspecten die daardoor kunnen worden beïnvloed"

Bijlage IIbis bevat uitdrukkelijk het volgende:

“5° een beschrijving van de waarschijnlijk aanzienlijke milieueffecten van het project ten gevolge van, onder meer: [...]

e) de cumulatie van effecten met andere bestaande of goedgekeurde projecten, waarbij rekening wordt gehouden met alle bestaande milieuproblemen met betrekking tot gebieden die vanuit milieuoogpunt van bijzonder belang zijn en waarop het project van invloed kan zijn, of met het gebruik van natuurlijke hulpbronnen”

38. De impact op de inwoners in de nabijheid van de site en de overige activiteiten of situaties in de nabijheid van de site moet dringend in zijn geheel bekeken worden. De milieueffecten voor dit project zijn zeer geïsoleerd, dossier per dossier, bekeken. De optelsom door de decennia heen is ondertussen nochtans groot: R4 - Knooppunt Wondelgem, Stora Enso Langerbrugge (zeer nabij, 200 m), Shell (250 m), Eastman Chemical Company (700 m), Electrabel Rodenhuzen (4,5 km), Alco Bio Fuel (6 km), ArcelorMittal (7,5 km).

39. Rekening houdend met de Europese wetgeving dient bij de evaluatie van de milieueffecten van een project wel degelijk rekening te worden gehouden met cumulatieve effecten van een project dat het onderwerp is van vergunningsaanvraag, gecumuleerd met de milieu-impact van reeds bestaande activiteiten. Onder meer de nabijheid van een druk verkeersknooppunt en de hierdoor gegenereerde stikstof-emissies en -deposities dienen dus zeker samen met de verwachte extra emissies en depositie van de centrale te worden bekeken.

II.5 Vijfde middel: Miskenning van de regels van Europese staatsteun

Schending van de regels inzake staatsteun in de zin van artikel 107, lid 1, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU)

40. De Europese Commissie heeft een diepgaand onderzoek opgestart naar de Belgische plannen om nieuwe gascentrales te subsidiëren. Voor haar is het onvoldoende aangetoond dat er problemen zijn met de toereikendheid van de elektriciteitsproductie en dus schendt het Capaciteits Remuneratie Mechanisme (CRM) de Europese staatssteunregels.⁹

41. Ook vindt de Europese Commissie dat de steunregeling ten koste gaat van de ontwikkeling van hernieuwbare energie of de elektriciteitsinvoer uit andere lidstaten op een oneerlijke manier kan afblokken.

Procedurefouten MER

⁹ Steunmaatregelen van de staten — België — Steunmaatregel SA.54915 (2019/N) — Capaciteitsvergoedingsmechanisme — Uitnodiging om, overeenkomstig artikel 108, lid 2, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, opmerkingen te maken Voor de EER relevante tekst. (europa.eu)

Ontbrekende documenten

In het advies aspect lucht wordt verwezen naar de “STUDIE REDUCTIEPOTENTIEEL NOX EMISSIES SITE GENT-RINGVAART Luminus NV 25 NOVEMBER 2020” door ARCADIS”. Deze is echter niet terugvindbaar in het omgevingsloket.

Op 2 april werd door Luminus, via een gewijzigde projectversie, extra informatie omtrent de impact van de NOx-uitstoot opgeladen in het loket. Deze informatie hebben wij niet kunnen inkijken tijdens het openbaar onderzoek.

Bijlage RY, met de gegevens inzake de BKG-inrichting werd wel ter beschikking gesteld van de provincie, maar werd niet opgeladen in het omgevingsloket.

Ontbreken van besluit op het omgevingsloket
Besluit van de Deputatie kenmerk OMV_2020037397/CL/PW betreft GENT - NV LUMINUS - ELEKTRICITEITSCENTRALE werd niet opgeladen in het omgevingsloket. Op ... vroeg ik het op, en had daardoor maar ... dagen effectieve beroepstermijn.

II.6 Zesde middel: De erkenning van de deskundige water en lucht is verlopen

Schending van art. 4.3.6, § 1. DABM

42. Art. 4.3.6, § 1. DABM stelt het volgende:

“Het project-MER wordt opgesteld onder de verantwoordelijkheid en op kosten van de initiatiefnemer.

De initiatiefnemer moet hiervoor een beroep doen op een team van erkende MER-deskundigen onder leiding van een erkende MER-coördinator. Hij stelt aan de MER-coördinator alle relevante informatie ter beschikking die voorhanden is. Hij verleent alle medewerking opdat de MER-coördinator zijn taak naar behoren kan vervullen.”

43. Voor het opstellen van milieueffectrapporten moet de deskundige voor zijn discipline beschikken over een erkenning als MER-deskundige. De erkenning kan geheel of gedeeltelijk opgeheven of geschorst worden als de erkende MER-deskundige niet meer voldoet aan een of meer van de erkenningsvoorwaarden of als hij zijn verplichtingen (gebruikseisen) niet nakomt. In bepaalde gevallen kan de erkenning ook vervallen van rechtswege.

44. Yves Verlinden, auteur wat betreft de disciplines ‘Lucht’ en ‘Water’ in de MER, is niet opgenomen in de actuele lijst van MER-deskundigen noch in de discipline Water noch in de discipline lucht, zoals terug te vinden op de

website het Departement Omgeving van de Vlaamse overheid, afdeling Gebiedsontwikkeling, Omgevingsplanning en planning.

Er is sprake van een schending van de ingeroepen bepaling.

*

* *

GELET OP AL HET VOORGAANDE, BEHAGE HET DE VLAAMSE REGERING OM

Het omgevingsvergunningsbesluit van 6 mei 2021 van de Deputatie van de Provincie Oost-Vlaanderen over de vergunningsaanvraag van de nv Luminus met betrekking tot het verder exploiteren en het veranderen van een elektriciteitscentrale gelegen te 9000 Gent, Buitenring-Wondelgem 10 (OMV_2020037397), te hervormen en dienvolgens de vergunning te weigeren.

De beroepsindiener vraagt uitdrukkelijk om in het kader van huidig beroep tegen de omgevingsvergunning te worden gehoord.

Gedaan te Gent, op **15** juni 2021,

Handtekening en naam

*****

Kopie van dit bezwaarschrift is meegedeeld aan de aanvrager van de omgevingsvergunning evenals aan de Deputatie Oost-Vlaanderen en het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Wondelgem.

INVENTARIS DER STUKKEN

- 1.** Betalingsbewijs dossiertaks ;
- 2.** Andere nuttige stukken